

Для відвідувачів, які мають проблеми з рівновагою, з боків умивальника встановлюються поручні.

Потрібно звернути увагу також і на змішувач/кран для подачі води. Зручними є змішувачі важільного типу або автоматичної (сенсор) подачі води.

Тримач для палочки, костяги чи вішалка для одягу забезпечить додатковий комфорт.

сигнальну лампочку над дверима зі звуковим супроводом. Виглядає це як кнопка або пінурочок біля стіни яскравого контрастного кольору.

Якщо людині з інвалідністю потрібна допомога, встановлюють систему екстреного виклику. Сигнал виводиться на пульта чергового або на

Кнопки або пінтури аварійної сигналізації повинні розміщуватися у безпосередній близькості до сидіння унітазу. Система аварійної сигналізації має бути оснащена пристроєм зворотного зв'язку (візуального/акустичного), який повідомляє про те, що допомога скоро прибуде.

Вмикач для світла розміщується на зручній висоті – 1,2 метра і повинен мати світлодіодну підсвітку.

Додатковою зручністю у вбиральні стане пензенальний столик. Він не займає багато місця, його можна розкласти за потреби. Відвідувачі з немовлям візьмуть такий заклад на замітку. Усе доволі просто, достатньо покласти

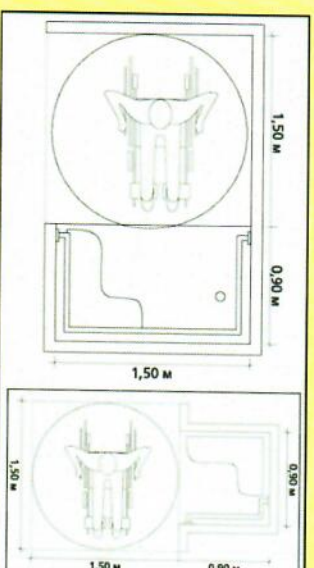

немовля на столик і застігнути ремінь безпеки, після чого можна спокійно міняти підгузки або передатати дитину.

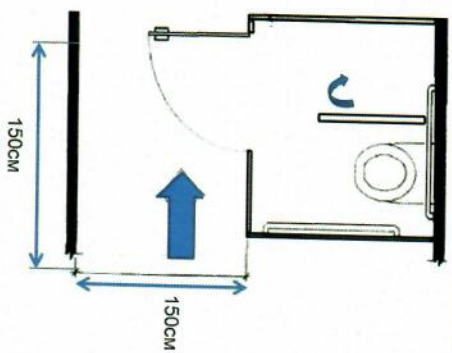
Душові та ванні кімнати

Душові кабінки повинні відповідати мінімальним вимогам (не залежно від того, що поруч може бути туалет чи умивальник).

Розмір вибиральні має бути наступним: ширина не менше – 1,65 м, глибина – 1,8 (відповідно ДВН). Якщо вибиральня складається тільки з однієї кабіни, то її рекомендується проектувати універсальною для всіх категорій відвідувачів, тобто виконати за розрахунками спеціалізованої універсальної кабінки і передбачити необхідний комплекс приладів та обладнання.

Увага! Не забувайте про зону маневрування перед вибиральною!

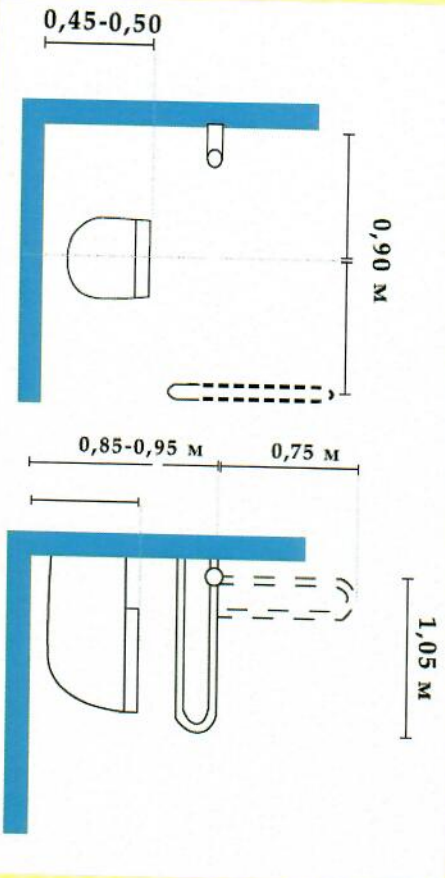

Двері з вибиральні та санітарно-гігієнічних кабін повинні відчинятися назовні. Ширина дверного проходу має складати не менше 0,90 м.

Двері мають зачинятися і відчинятися назовні, а дверний замок бути зручним для захвату однією рукою.

Унітази слід розмішувати на висоті не нижче 45 см і не вище 60 см від рівня підлоги.

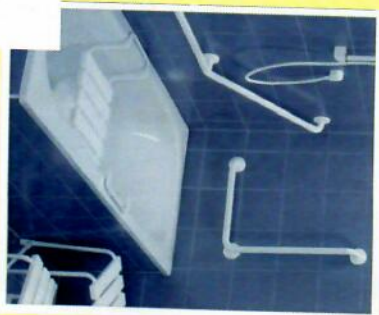

Душова кабінка може зачинятися звичайною прямою чи захисними стінками.

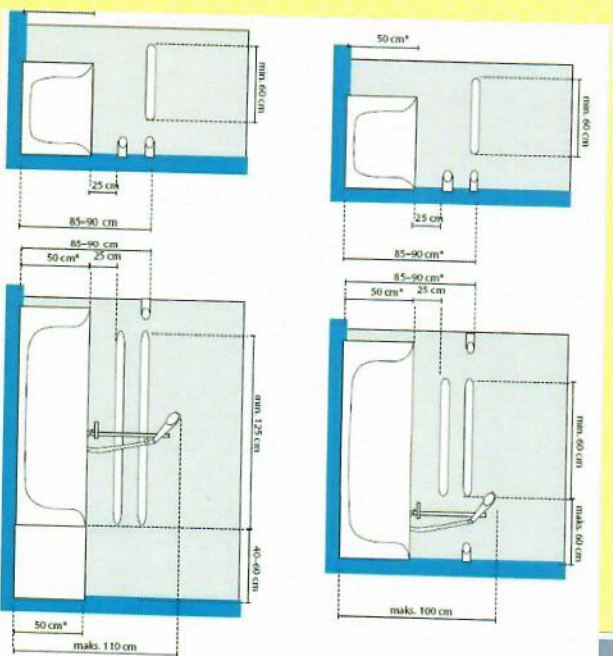
Гачок чи вішалка для рушника має розташовуватися на висоті не вище 1,3 м від підлоги.

Найважливіші трансформації, які стосуються ванної кімнати, – це низьке розташування самої ванни, встановлені поручні, зручні і не високі крани, розсіювачі та тримачі.

Також можливо встановити спеціальне поворотне сидіння на край ванної. Це особливо зручно для людей, які допомагають людині з інвалідністю.

Важливо!

У сім категоріям людей необхідно забезпечувати комфортне отримання інформації/послуг.

Якщо у закладі є місця для очікування, то потрібно потурбуватися про те, щоб в зоні очікування були сидіння зі спинкою, поручнем і тримачем для милиць.

Вбиральня

Адаптовані туалетні кабінки/вбиральні повинні бути на кожному відкритому поверсі. Якщо це неможливо, слід облаштувати хоча б один адаптований туалет, розташований окремо.

Кожна установа може вибрати різні типи розташування вбиральні. Головне чого потрібно дотриматись – це параметри.

Варіант вбиральні в загальному туалеті, де серед звичайних кабінко розташована вбиральня для людей з інвалідністю – жіноча та чоловіча – зручний тим, що не потрібно виділяти окрему кімнату для облаштування вбиральні.

Біля ліжка повинна бути зона для розвороту візка на 360 градусів.

Ліжко повинне бути міцне, стійке, висотою 50–60 см і досить просторе. Матрац – ортопедичний і його бажано помістити в прорезинений чохол. Якщо ліжко розташоване біля стіни, то над ним (на невисокій висоті) потрібно прикріпити ручку, щоб клієнт міг триматися за неї при спробі повернутися з боку на бік.

На ліжку, дивані або кріслах повинні бути додаткові подушки. Додаткове одягло в шафі має лежати на висоті не вище 1,2 м. Рівень підлоги лоджій і балконів у номері не повинен відрізнятись від загального рівня підлоги в номері не більше 2,5 см. Розташування розеток і вимикачів в номері – не вище 1,2 метра від рівня підлоги.

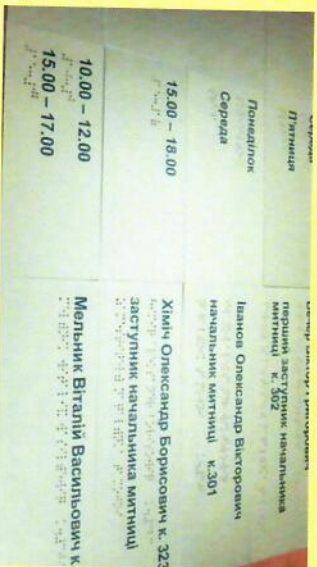
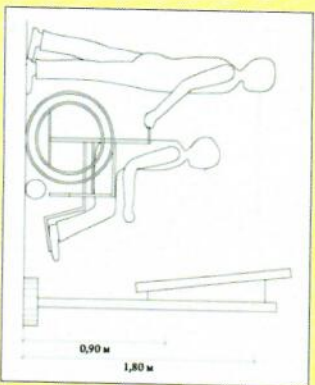

Особливим чином необхідно обладнати шафи, зокрема можна розмістити вишгалки для одягу на рівні 1,1–1,2 м, наприклад, відкидну. Як варіант – підлогова вишгалка на колесах для костюма. Якщо є можливість, двері шафи бажано зробити на зразок «шафа-кутє».

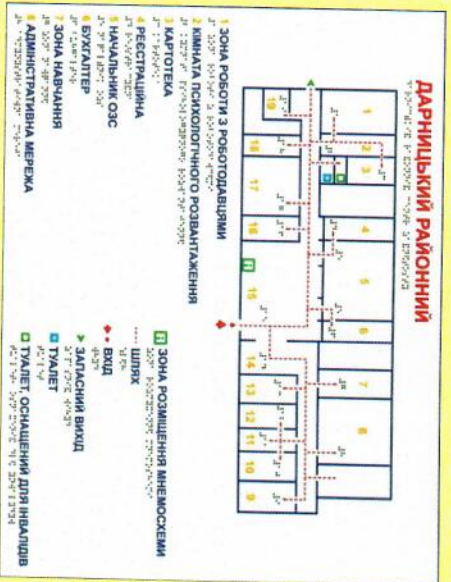
Телевізор краще встановити на панелі, яка обертається. Телефон має бути переносний. Письмовий стіл повинен бути вигнутим по контуру, щоб можна було підійхати до нього на візку.

План приміщення, розклади, графіки роботи та інформаційні панелі повинні розташовуватися на висоті 0,90–1,80 м і мають дублюватися шрифтом Брайля.

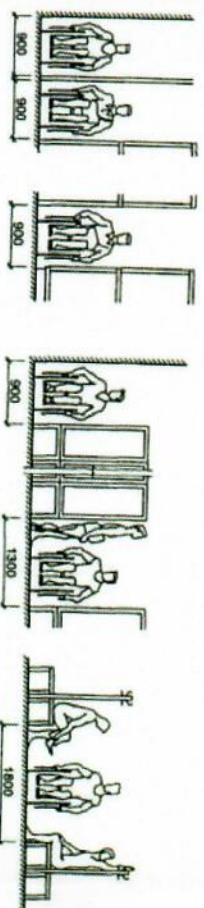
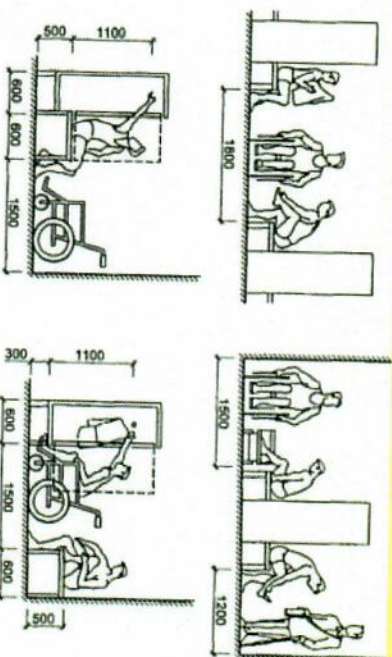
В офіційних установах план приміщення, евакуаційний план має бути візуально доступним, для цього використовують мнемосхеми.

Досяжність

Також важливо враховувати межі досяжності людини, яка пересувається на інвалідному візку. Зона досяжності такої людини обмежена через його сидіння положення, а також через колеса і підніжку коліска, обмежуючи їй доступ до кутів приміщень, робочих місць і вимикачів. Тому важливо враховувати досяжність під час облаштування різного обладнання.

Висота лавки, тапчана має бути 50–60 см. Також рекомендується встановити сигнальну кнопку, щоб у разі поганого самопочуття можна було викликати допомогу. Вбиральня в таких місцях має плануватися з урахуванням місця для інвалідного візка.

Щоб потрапити в басейн встановлюють підйомник чи слухок у воду. Щоб спуститися у воду, задля збереження тілени, людина пересідає на спеціальне крісло.

Внутрішнє обладнання

Щоб допомогти відвідувачу чи клієнту зорієнтуватися у межах будівлі чи приміщення використовують систему орієнтирів та контрастність кольорів. Систему орієнтирів забезпечують за рахунок: пропорції символів в написах; розміщення знаків; формату і дизайну.

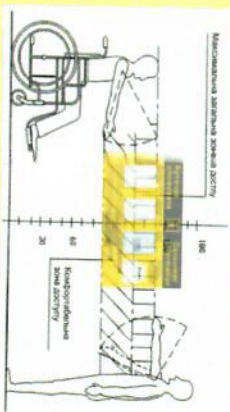
Важливо, щоб літери і символи позначення/знаку були контрастними відповідно до фону і легко помітними.

Позначення, які інформують про призначення кімнати або її номера (у тому числі міжнародні символи) повинні розташовуватися на рівні між 1,40 м і 1,60 м та дублюватися шрифтом Брайля для інформування людей з порушенням зору.

Для того, щоб позначення було видно навіть при відчинених дверях, його слід розміщувати на дверній рамі або прилеглій стіні, але не на самих дверях.

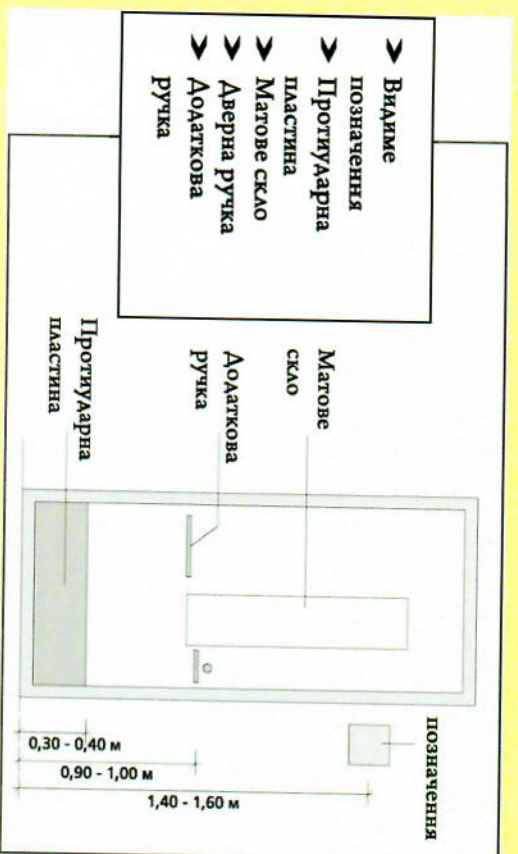
У деяких моделях відкидної платформи немає, тому важливо позначати такі машини піктограмою – доступ для людей з інвалідністю, причому як з середини, так і зовні.

Міські автобуси зручні тим, що вони, на відміну від тролейбусів, не залежать від електрикопостачання.

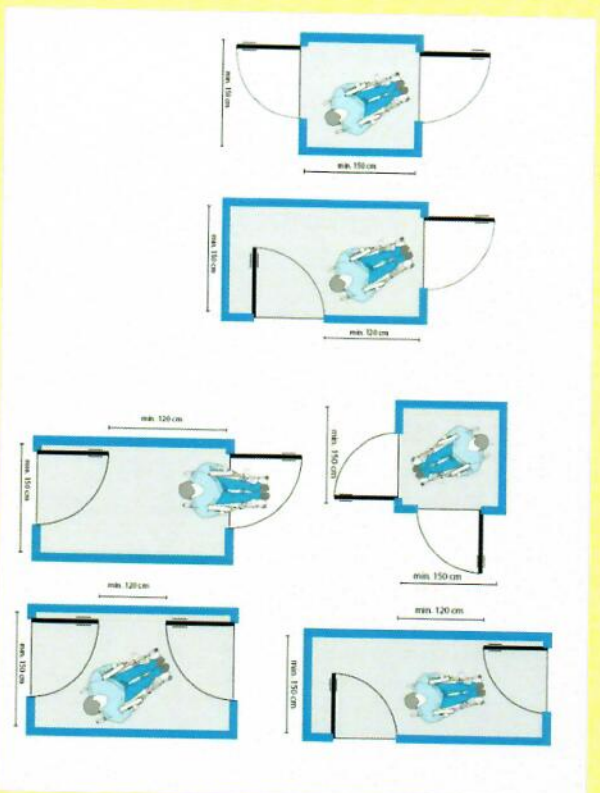

Особливо важливий транспорт на низькопідлоговий міжміських сполученнях. В Україні зараз де підприємство, яке випускає автобуси міжміського сполучення з низькопідлоговою вставкою. Спеціально відведене і понижене місце розташовується на задніх дверях автобусу.

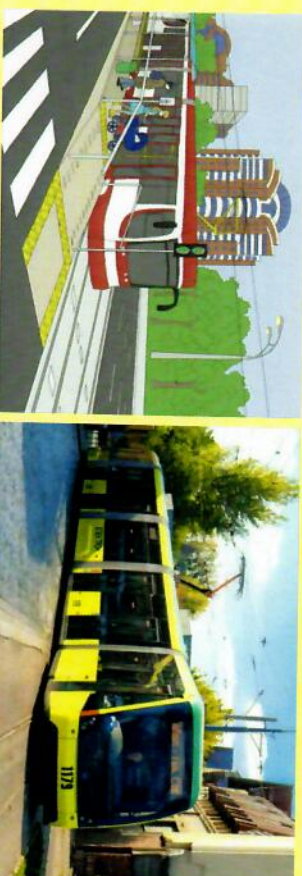
Простір між дверима які ідуть одні за одними має бути не менше 150 см

Решітка чи щілка для витирання ніг перед входом в будівлю чи в тамбурі перед вхідними дверима не повинна створювати перешкоди.

Для захисту нижньої частини дверей слід встановити протиударні пластини висотою 0,30 і 0,40 м (це особливо важливо, якщо двері скляні).

Трамвай

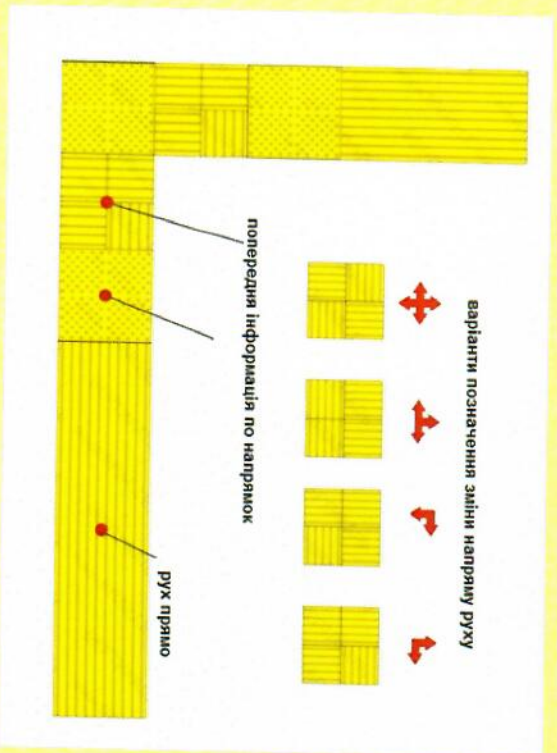
Широкі двері і низький рівень підлоги по всій довжині вагона створює зручність для посадки-висадки пасажирів, особливо дітей і людей на інвалідних візках.

Але яким би не був доступний транспорт, він буде безкорисним без доступних зупинок. Вони мають бути позначені жовтою тактильною плиткою та тактильними напрямлюючими для людей з порушенням зору за 80 см до краю бордюрного каменю.

Кожний покажчик виконує свою функцію і допомагає обрати напрямок руху чи попереджає про небезпечні об'єкти.

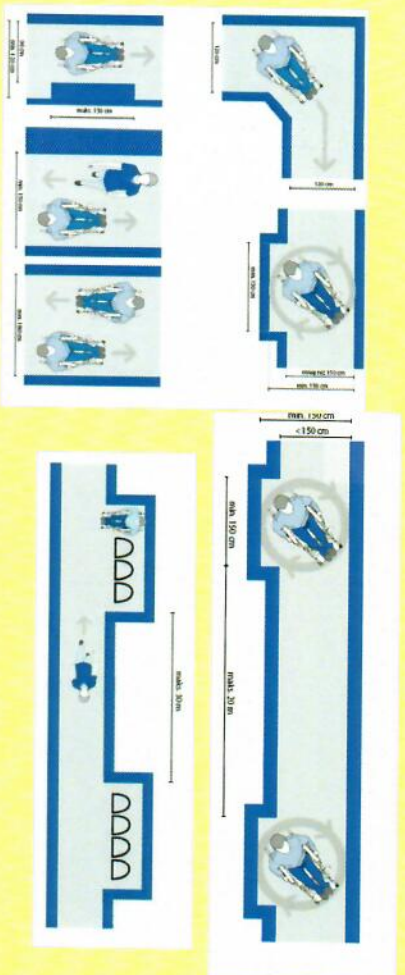
Всі зупинки обов'язково мають бути забезпечені схемами маршрутів і розкладами руху.

Додатковим засобом пересування для людей на інвалідних візках може стати міська служба перевезення, яка працює в режимі попереднього замовлення і приїжджає до самого дому.

Кожна людина має отримати можливість вибрати той транспорт, який їй найбільш зручний. До прикладу таксі також можуть бути доступними.

Коридори і проходи повинні бути вільними від фізичних та візуальних бар'єрів і мати ширину, яка дозволяє проходження двох інвалідних візків пліч-о-пліч. І у разі потреби слід забезпечити вільний рух до шляхів евакуації людей з будинку.

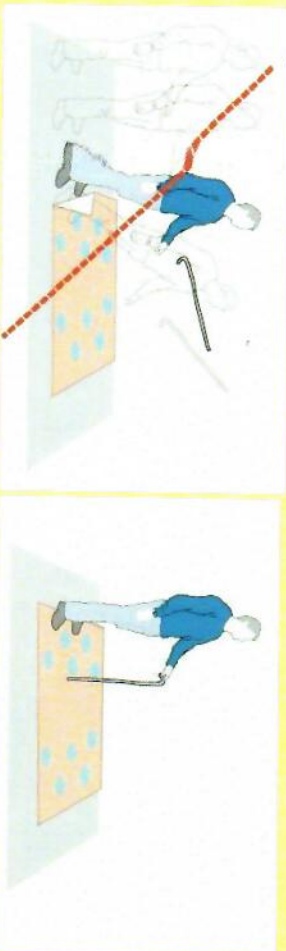
Вільна ширина коридору повинна бути не менше 1,50 м (бажано 1,80 м), що дозволить вільно переміщатися одночасно двом людям в інвалідних візках або зробити поворот на 180° в одній колісці.

У місцях, які мало використовуються, або в умовах обмеженого простору, ширина коридору може бути до 1,50 м, але не менше 0,90 м для повороту інвалідного крісла на 90°.

Ширина коридору повинна дозволити людині в інвалідному візку рухатись через усі двері, розташовані вздовж коридору.

Перешкоди – зокрема, пилі фонтанчики, зони відпочинку, крісла, або інші меблі, повинні розміщуватися за головним проходом – у спеціально облаштованих нішах або туніках.

Коридори повинні мати нековзке покриття, а якщо є килим, то він має прилягати до поверхні, особливо по краях, щоб не заважати руху. Товщина покриття ворсового килима не повинна перевищувати 1,3 см з урахуванням висоти ворсу. Будь-які зміни рівня поверхні, які перевищують 25 мм, мають поєднуватися пандусом/посхилюю.

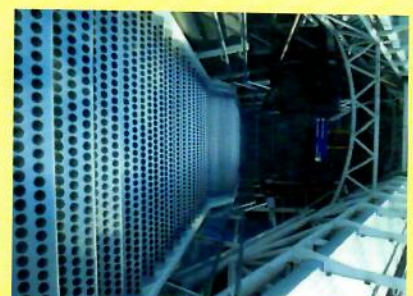

Крім стандартних ескалаторів, на виході до станції встановлені рухомі похилі стрічки типу траволаторів (безпальєрна рухома доріжка).

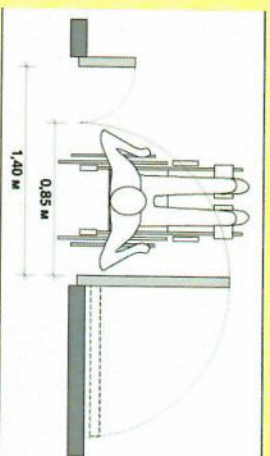
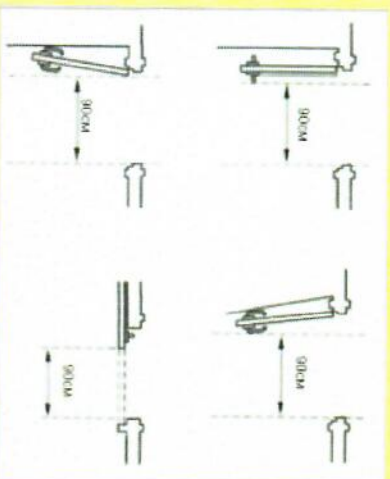
Вихід з метро облаштовують підйомними платформами по сходінках, а самі сходи обладнані нековзними гумовими «наліпками».

Також є дублювання тактильною розміткою для слабозорих або незрячих.

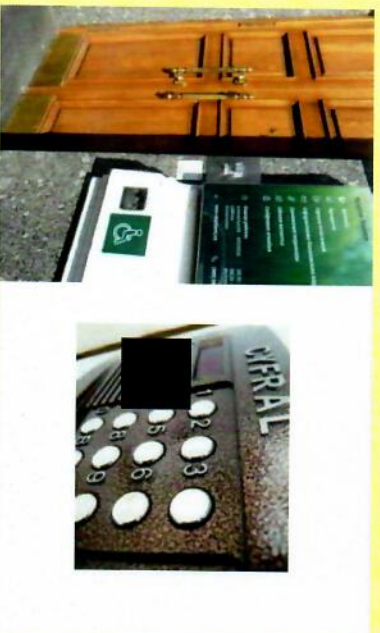

Якщо двері двостулкові, щонайменше ширина однієї з них має бути 0,85 м для того, щоб людина в інвалідному кріслі змогла пройти кризь неї, не відчиняючи другу стулку.

Панелі управління мають мати рельєфні кнопки, а висота розташування кнопок 90–110 см, тобто в зоні доступності людини з інвалідністю. Загравка часу дії сигналу на відчинення дверей не повинна перевищувати 15 секунд.

- Автоматизовані двері повинні мати достатній інтервал відкриття-закриття для того, щоб через них могла вільно переміститися людина з порушенням опорно-рухового апарату.

- Автоматизовані двері можуть активуватися:

контрастними кнопками, розташованими на зручній висоті 0,90–1,20 м;

активізуються квітниками, які також служать сигналом про наближення до дверей;

пультом дистанційного керування.

Залізниця

Нині з'являються нові потяги із сучасним обладнанням і курсують старенькі, зі звичними для нас вагончиками. У цьому розділі ми розкажемо як бути в різних ситуаціях. Звичайно прагнемо до ідеалу, тому опишемо умови, які дозволяють людині з інвалідністю подорожувати без сторонньої допомоги або користуватися мінімальною допомогою зі сторони персоналу.

Край платформи мають бути позначені тактильною та контрастною розміткою, що має стати попередженням для людей з порушенням зору.

Підземні та наземні переходи маркуються розміткою на початковій та останній сходинках. Також для контрасту (як на фото) виділяються поручні.

Такі переходи мають обладнуватися пандусами чи підйомниками, ліфтами для переходу людей на інвалідних візочка та батьків з дитячими візочками.

Матеріал, який використовується для покриття пандуса, повинен бути жорстким, не ковзким і легким у догляді наприклад, майстерфайбер. Контрастна за кольором текстурна маркувальна полоса з мінімальною шириною 0,60 м повинна розміщуватися на початку і кінці пандуса для того, щоб сповіщати людей з порушеннями зору про розташування пандуса. Необхідно також забезпечити ефективну дренажну систему з метою запобігання напльиву води.

Поруччя біля пандуса

Поручні необхідно встановлювати на пандусах висота покотло якого вище 45 см.

Поручні встановлюються паралельно до поверхні пандуса на висоті 0,9 і 0,7 м, мають зверху і внизу продовження довжиною не менше 30 см.

Поручні повинні закінчуватися плавними заокругленнями, їхні кінці слід надійно прикріплювати до підлоги, стіни чи до стійок. Поверхня поручня має бути безперервною по всій довжині і строго паралельна поверхні самого пандуса з урахуванням прилеглх до нього горизонтальних ділянок.

Якщо платформа набагато вище від входу у вагон, то застосовують рухомі підйомні платформи або підйомники у вагонах потягу.

У середині вагону поруч зі звичайними місцями має бути місце відведене для візка, інвалідного чи дитячого.

Пандус

Якщо є сходи, то має бути і пандус, або інший альтернативний спосіб входу (ліфт чи підйомник). Як мінімум один вхід у будівлю громадського використання повинен завжди бути доступним, бажано, щоб це був головний вхід.

Ширина	1,20 м (мін. 90 см)
Кут нахилу	Бажано 5 % (1:20) Мінімум 8 % (1:12)
Не повинен виступати на проїжджу частину	так
Бортики з боків	так
Дренажна система	5 см
Площадка перед пандусом	так
Майданчик розвороту	не менше 150x150 см
• при довжині одного прольоту	більше 10 м
• ширина майданчика	0,8 м
	150 x 150 см (мін. 120)

Існує три варіанти проектування пандусів:

Прямий спуск

З поворотом на 90

Двох'ярусний пандус або з поворотом на 180°.

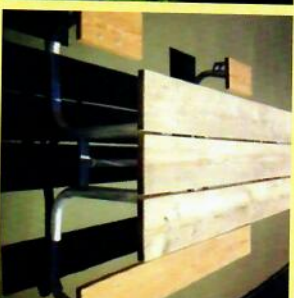
Відпочинкова зона

Продуманий міський простір допоможе залучати до рекреації та дозволить максимально широко когорта жителів.

Паркова зона розрахована для піших прогулянок, на велосипеді, з дитячими візочками чи прогулянок на інвалідному візку. Простір зручний для кожного. Простір, який дозволяє гуляти, ходити, їздити всюдил.

Місце для пікніка чи дружніх посиденьок, де є місце для людини на інвалідному візку. Або такий варіант функціональної лавочки.

Можливе використання металевих стержнів з

«шапочками»-індикаторами.

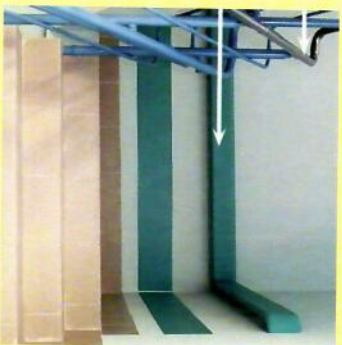
Ширина смуги має бути не менше 30 см.

ПОРУЧНІ ВІЛЯ СХОДІВ

Неперервні поручні з обох сторін сходів, пандусів	так
Розташовуються на висоті 2 рівнів	90 см
Для людей на інвалідних візках	70 см
Відстань між поруччям і стіною	5 см і більше
Повинні виступати за початок і кінець сходів чи пандусів	мінімум 30 см
Додаткові поручні посередині на сходах і пандусах	при ширині більше 2,5 м
Бортики для орієнтування людей зі проблемами зору	10–15 см
Діаметр поручнів має становити	40–50 мм
Форма овальна або тругачата в розрізі без гострих країв	так

Поруччя повинні встановлюватися з обох боків сходових прольотів і вздовж майданчиків, оскільки людині з ослабленою функцією однієї руки при підйомі необхідний поручень з одного боку сходів, а при спуску – з іншого.

Якщо ширина сходів перевищує 2,5 м,

слід також встановити розділові

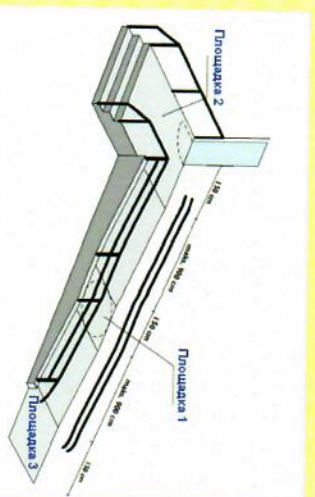
поручні посередині.

Чи це спортивна школа, чи це стадіон, де проходять різні ігри- всюди потрібно створювати доступний простір.

Дитячі майданчики, в яких включено елементи доступності.

Якщо висота майданчика менше 45 см, поручні та огороження можна не ставити.

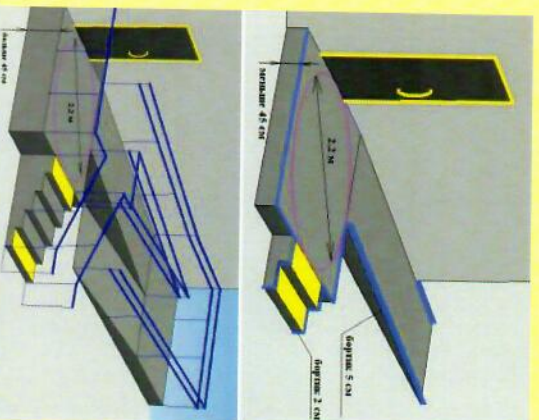
Для безпеки рекомендується встановлювати бортики на відкритих краях сходинок і пандуса, щоб млипиця, палка або колесо візка не зісковзнули з майданчика.

Якщо ж висота входу більше 45 см площалка має бути огорожена, а сходи і пандус мати поручні.

Зовнішні сходи

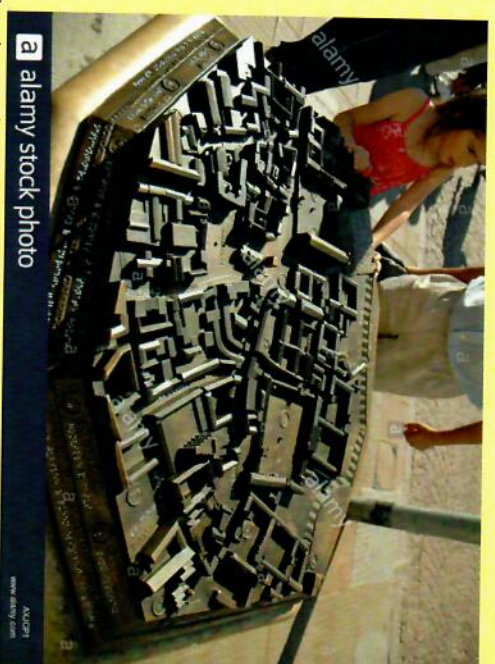
ширина маршру сходов	135 см і більше
висота підйому сходинок	не більше 15 см
глибина проступу сходов	не менше 30 см
однакова геометрія і розмір ширини та висоти	так
рівна горизонтальна поверхня (судільна, рівна, без висупів із шорсткою поверхнею)	так
виділення контрастним кольором верхньої і нижньої сходинки	так
Тактильна смуга з опуклими рифами перед сходовим маршем (зверху та низу по всіх ширині маршу)	так
Попереджувальна тактильна смуга	не менше 30 см
Відстань тактильної смуги до початку маршру	60 см

Щоб забезпечити комфортний підйом сходами, потрібно дотримуватися таких порад.

Для людей з порушенням зору також можна контрастно позначити місце входу у воду.

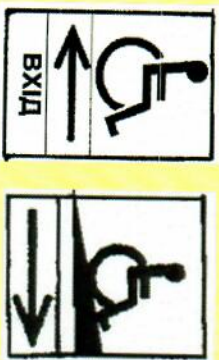
Орієнтуватись у місті, допоможуть різноманітні мапи (тактильні, візуальні, з озвученням) Це може бути мапа міста, або мапа парку відповідному

3D мапа об'єктів з дублюванням шрифтом Брайля.

alamu stock photo

Альберт
www.albert.com

Вхід на територію або ділянку
слід обладнати елементами інформації про об'єкт

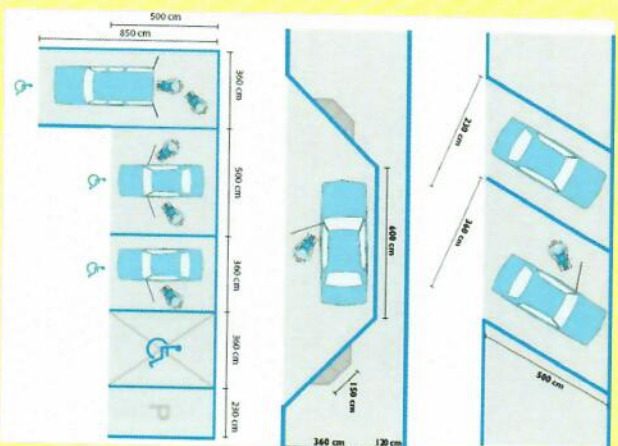
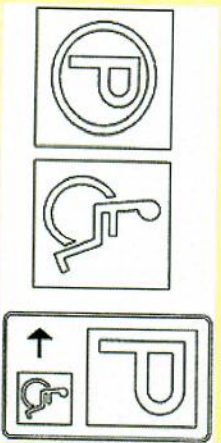
Місця для паркування автомобілів

На відкритих автостоянках поблизу установ, закладів слід виділяти щонайменше 10 % місць (не менше одного місця) для паркування транспорту людей з інвалідністю.

Розміри: мін. ширина місця для автомобіля людини з інвалідністю – 3,60 м;

для проїзду інвалідним візком між автомобілями на стоянці має бути інтервал щонайменше від 1,00 м. до 1,50 м.

Місця для паркування слід позначати знаками, які використовуються у міжнародній практиці.

Для уникнення блокування проїзду до пандусного з'їзду, рекомендуємо

встановити обмежувач руху з урахуванням можливості проїзду людини на візку.

Інформаційний стенд з об'ємним планом об'єкта, шрифтом Брайля.

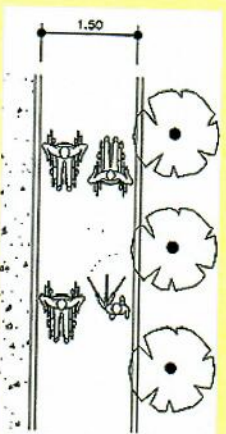

Меню дубльоване шрифтом Брайля та банкомат з функцією озвучування дій для людей з порушенням зору.

Сходи, які перетворюються у підйомну платформу.

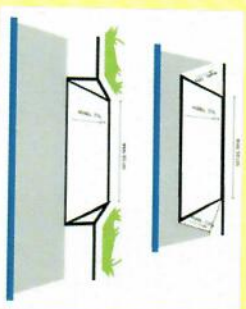
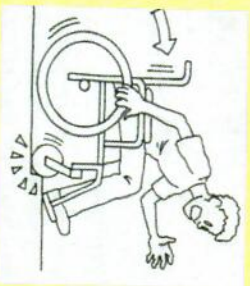
Прилегла територія

Власник будівлі на всій прилеглій території повинен забезпечити безперешкодне та безпечне пересування усім категоріям громадян не залежно від того, чи це людина на візку, чи з порушеннями зору, або слуху, чи іншими нозологіями.

Ширина тротуару повинна бути не менше 1,50 м – це забезпечує можливість розминутися людині на візку з пішоходом, або ж розвернути візок.

На тротуарі не повинно бути сходів, вибоїв, а щільни між тротуарними плитками чи решітками мають бути не більше 1,3х1,3 см.

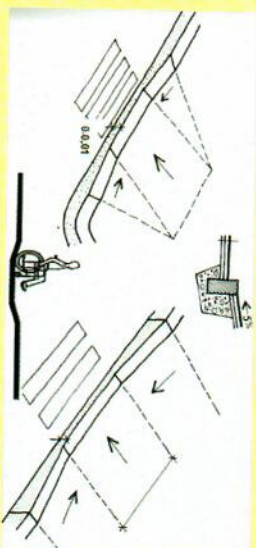

Стежте, щоб стоки для дощової води були прикриті решітками для уникнення травм пішоходів та перевертання інвалідного візка.

Приклад небезпечного стоку для води

Проходи, місця перетину пішохідних шляхів/тротуарів, проїзди у двори, заїзди на автостоянці, гаражі АЗС, тощо мають бути без бордюрів, з похилими з'їздами, не більше, 1:12

ДЕПАРТАМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ
ТА МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТЕРЖАВНА ІНСТРУКЦІЇ

Гармонія

Дякуємо всім, хто долучився до створення порадиника

Нас можна знайти: Тел.:0432 507-510, гармонія.со.ца

fb:@ngo.harmonia

Порадник створено в рамках програми

«Створюємо світ без бар'єрів»

за фінансової підтримки

Департаменту соціальної та молодіжної політики

Вінницької обласної державної адміністрації

